

ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ВНЗ УКРАЇНИ

©Єфремов В.В., 2015

Інноваційна модель, яку намагається освоїти Україна, розглядаючи її як панацею від численних викликів ХХІ ст., повинна забезпечити сталий розвиток, про що свідчать публікації провідних вітчизняних економістів [1]. Однак ніхто з них не надав значення ціни впровадження її у життя та звідки брати на це кошти. Річ у тому, що дана модель потребує перебудови всієї сукупності суспільних відносин. Цього неможливо досягти не змінивши саму людину, яка б мала нове мислення, новий світогляд, нову психологію, нову культуру, нову мораль, нові знання.

Вирішальна роль інноваційна модель розвитку відводить освітній галузі, оскільки саме в ній відбувається попередній відбір та підготовка спеціалістів для народного господарства, формується інтелектуальна та науково-технічна еліта українського народу. Від досягнень в освітній галузі залежать успіхи в усіх сферах суспільного життя. Саме освіта стає пріоритетним напрямком конкурентної боротьби у сучасному світі, бо знання сприяють подоланню невизначеності, забезпечують перевагу країні у короткостроковій та довгостроковій перспективі. Так, на переконання відомого американського економіста Дж. Гелбрейта, влада переходить до того фактора виробництва, який найменш доступний, і який важче всього замінити. Таким фактором є влада знань [2].

Під час системної кризи, яка розразилася в Україні і поставила під сумнів існування її як самостійної та незалежної держави, впровадження інноваційної моделі взагалі, і в освітній галузі зокрема, стає невідкладною справою. Дана модель не виключає спадковості. Тобто, з одного боку вона передбачає збереження старої інфраструктури освітньої галузі від руйнування та знищення, а з іншого - потребує пошук коштів для її реформування та модернізації, щоб вона відповідала сучасним досягненням науково-технічного прогресу. Як справедливо підкреслюють фахівці, втрати, які понесе освіта під час кризи, будуть мати для країни більш глобальне значення, ніж втрати економіки [3].

Виконання освітою своєї інноваційної функції неможливо без створення для неї відповідних умов, які залежать від існуючої інфраструктури. Вона визначає конкурентоспроможність ВНЗ, впливає на рівень конкуренції в освітній галузі. Світова практика доводить, що важлива не кількість ВНЗ, а їх науково-технічний потенціал з відповідною інфраструктурою. Це означає, що Україні потрібно оптимізувати кількість вузів (університетів III-IV рівня акредитації), в яких будуть сформовані великі науково-педагогічні колективи здатними займатися фундаментальними дослідженнями.

На наше переконання, якщо кошти на формування освітньої інноваційної інфраструктури ВНЗ України будуть знайдені, то приступивши до реалізації цього проекту потрібно розв'язати наступні завдання:

По-перше, створити принципово нові ВНЗ, які представляють собою науково-промислові та навчальні комплекси із розгалуженою мережею навчальних закладів різних рівнів акредитації, які мають різне призначення. Кожен вуз – це не стільки навчальний заклад, скільки науково-дослідна установа, де формулюються та осмислюються нові ідеї, нетрадиційні методи дослідження тощо. ВНЗ, як структурна одиниця освітньої галузі, повинен мати сучасні умови для занять науковою діяльністю. Його матеріально-технічна база повинна бути адекватною для підготовки кадрів здатних освоїти УІ технологічний уклад. Щоб мати джерела для побудови інноваційної інфраструктури, вуз повинен навчитися заробляти кошти за рахунок наукової діяльності викладачів, лаборантів, аспірантів, студентів.

По-друге, слід змінити навчальні плани, обмеживши академічне навантаження викладачів і надавши їм змогу займатися дослідницькою діяльністю та впроваджувати результати досліджень у життя, широко використовуючи для цього систему стимулів. Добитися оптимального співвідношення між спеціальними та гуманітарними дисциплінами. Саме навчання, побудоване на основі інформаційних технологій, і в якому відбиваються сучасні наукові досягнення, стає постійно оновленим процесом.

По-третє, необхідно застосувати нові критерії до відбору викладачів, які хочуть працювати у ВНЗ, та оцінки їхньої праці. Вони повинні мати хист до дослідницької діяльності, яка стає визначальною в їх професії. Займатися наукою повинно бути економічно вигідно, оскільки вуз стимулює її, здійснюючи

заохочення за наукові здобутки із інноваційного фонду. Успішно провівши дисертаційні дослідження, творчий пошук повинен супроводжувати їх протягом всієї науково-педагогічної діяльності.

По-четверте, в нових умовах Міністерство освіти та науки повинно виконувати роль координатора, визначаючи пріоритетні напрямки наукових досліджень, створюючи тимчасові творчі колективи вчених із різних вузів об'єднаних спільними науковими інтересами тощо.

1. *Гесць В.М. Бар'єри на шляху розвитку промисловості на інноваційній основі та можливості їх подолання. – Економіка України, 2015, № 1;*

2. *Пахомов Ю.М. Основні завдання формування посткризової моделі розвитку економіки України. – Економічний часопис – XXI, 2010, № 1-2. – С. 3-6;*

3. *Шевчук В.Я. Формування інноваційної моделі сталого розвитку України в посткризовий період. - Економічний часопис – XXI, 2010, № 1-2. – С. 6-8.*

4. *Calbraith D. The Gold Society: the human agenda. – N. Y.: Houghton Mifflin Company, 1996.*

5. *Каленюк І.С., Куклін О.В., Ямковий В.Л. Сучасні ризики вищої освіти в Україні. – Економіка України. – 2015. - № 2. – С. 71.*